

АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ускладнення і розширення підприємства, збільшення чисельності його підрозділів і співробітників, збільшення числа інформаційних процесів, з якими вони працюють - всі ці фактори істотно впливають на рівень адаптивності керівників і фахівців підприємства до нових умов. Подібні зміни безпосередньо впливають на кількість і систематизацію бізнес-процесів на підприємстві.

Таким чином, якщо до певного моменту часу, поки його масштаби невеликі, підприємство має можливість управляти бізнес-процесами в ручному режимі, то з його розширенням виникає реальна проблема збереження контролю над ними. У цьому випадку одним з найефективніших способів вирішення даних проблем є автоматизація бізнес-процесів [3].

Проблеми інформаційного забезпечення процесів управління підприємством досліджувало багато вчених, зокрема, такі як: В.М. Гужва, О.І. Черняк, В.С. Пономаренко, В.Ф. Ситник, В.М. Глушков, та інші. На основі їх праць можемо зазначити, що впровадження нових інформаційних технологій на підприємствах різних галузей для автоматизації оперативного й управлінського обліку підвищує рівень обґрунтування управлінських рішень. Однак, разом з тим необхідність подальших досліджень визначається пошуком напрямів застосування сучасних технологій управління виробничою діяльністю підприємства.

Таким чином, автоматизація бізнес-процесів — раціональне використання виробничих фондів шляхом застосування новітнього програмного забезпечення. Автоматизовані рішення завжди скорочують час обробки документації і в цілому підвищують профіт роботи підприємства [1].

Автоматизація в даний час є досить актуальним і важливим напрямком у сфері теорії та практики управління бізнес-процесами. При автоматизації бізнес-процесів людина не виключається повністю з ланцюжка створення додаткової вартості, вона зберігає присутність у більшості функціональних областей діяльності підприємства. Автоматизація швидше означає раціональний розподіл навантаження між людиною і машиною, баланс якого залежить від конкретного підприємства і цілей автоматизації [3].

Для проведення автоматизації бізнес-процесів існують певні вимоги до підприємства, без яких вона стає малоефективною і складно реалізовується.

Однією з основних вимог є переведення підприємства на процесну модель управління. Більшість вітчизняних підприємств, як правило, функціонують на базі системно-функціонального підходу, що є багато в чому попередником процесного підходу.

Другою важливою вимогою є відповідність поточної моделі бізнес-процесів підприємства технічним критеріям, що використовується при їх автоматизації. Період автоматизації бізнес-процесів – етап, який дозволяє провести їх реструктуризацію. Метою реструктуризації є пошук і розширення "вузьких місць" на підприємстві, пошук нераціонально використовуваних ресурсів і фінансового потенціалу, визначення можливостей поточного розширення виробничої системи підприємства і т. п. [3].

Таким чином, автоматизацію доцільно проводити при наявності передумов до переходу або в тому випадку, якщо даний процес неминучий через причини внутрішнього або зовнішнього характеру. Вона може відбуватися на різних рівнях:

- Типові процедури. Змінюється порядок виконання типових операцій, наприклад, створення облікової та складської документації, звітів, відомостей, введення поправок і оновлень.
- Функції. Йдеться про формування рішень, до яких застосовні єдині правила: створення складських заявок і схем поставок.
- Бізнес. Впровадження електронного документообігу. Використовується система аналітичних показників. В одному інформаційному просторі для документів призначаються виконавці, терміни і контрольні дії. Завдяки цьому контроль можна здійснити в будь-який момент часу з метою отримання докладної інформації щодо запланованої чи зробленої роботи [2].

Щоб отримати позитивний ефект, необхідно не тільки витратитися на нове обладнання, а й ввести в робочий процес правильні зміни. Крім програмно-апаратної перебудови проводяться організаційні реформи. Багато в чому на їх характер впливають цілі і завдання компанії.

Керівництву варто призначити відповідальну особу або робочу групу, яка буде від їх імені справлятися з такими завданнями:

- аналіз і постановка задач в спеціальному штабі;
- складання бюджету проекту;
- впровадження розроблених заходів;
- складання посадових інструкцій для трудового колективу;
- перенесення інформації в бази даних нової платформи;
- усунення недоліків, виявлених в ході впровадження;
- навчання персоналу [2].

Це лише загальні обов'язки. Немає єдиного для всіх списку. В окремих випадках виникає необхідність у нестандартних діях, що сприяють досягненню наміченого результату.

Таким чином, розібравшись в сутності поняття автоматизації бізнесу, зазначимо наступні позитивні аспекти її введення:

- уникнення рутинної і одноманітної ручної праці;
- інформація обробляється і передається набагато швидше;
- в єдиному інформаційному просторі обслуговуються окремі підрозділи або все підприємство;
- запрограмовані звіти і документи складаються автоматично;
- зростає зручність оперування базами даних, а робота стає точнішою, повнішою і несуперечливою;
- підрозділи або вся організація зводяться до єдиного комплексу, який об'єднує регулярний стандартизований документообіг та інформаційно-нормативна база [2].

Однак, незважаючи на чисельні переваги, у даного підходу є певні недоліки:

- Виробнича система значно ускладниться і з'явиться маса нових елементів, з якими співробітники компанії можуть бути незнайомі, так що доведеться витратити час на їх навчання. Крім того, від устаткування буде потрібна велика надійність.

- Складнощі можуть з'явитися при перенесенні інформації в нову базу даних. Ця процедура вимагає підвищеної уваги, оскільки сама незначна помилка спотворює облік.

- Важлива постійна підтримка спеціалістів. У штаті повинен бути програміст, що володіє спеціальними знаннями. Наприклад, якщо автоматизується бухгалтерія, то він повинен бути в курсі чинного законодавства в даній області [2].

Однак зауважимо, подані труднощі носять лише тимчасовий характер. Згодом недосконалість інформаційної та фінансової баз згладжуються, а працівники звикають до нового порядку роботи.

Проведене дослідження дозволило сформулювати ряд висновків:

Автоматизація в даний час є досить актуальним і важливим напрямком у сфері теорії та практики управління бізнес-процесами.

Її основною метою стала підвищення соціально-економічної ефективності підприємства шляхом цілеспрямованого впровадження програмних і апаратних систем, що підвищують швидкість і точність реалізації бізнес-процесів та мінімізують при цьому помилкові дії і рішення, що виникають під впливом так званого "людського фактору".

При автоматизації бізнес-процесів людина не виключається повністю з ланцюжка створення додаткової вартості, він зберігає присугність у більшості функціональних областей діяльності підприємства.

Впровадження автоматизації бізнес-процесів на підприємстві має багато, позитивних наслідків, проте і негативні теж не можна недооцінювати. Однак, варто зауважити, що дані труднощі носять тимчасовий характер. Згодом навіть ті, хто дивився на нововведення з недовірою, усвідомлюють їх зручність. При найбільш песимістичному прогнозі економічний ефект помітний через кілька років, а за середньостатистичними даними – значно раніше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автоматизація бізнес-процесів // Спілка автоматизації бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.softex.if.ua/services/proektne-vprovadzheniya/avtomatizatsiya-biznes-protseviv/> – Назва з екрана.

2. Харченко Ю. А. Автоматизація процесів управління виробничою діяльністю машинобудівного підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/econrig_2016_1_10.pdf – Назва з екрана.

3. Гарнов, А. П. Економіка підприємства: підручник для бакалаврів / А. П. Гарнов, Є. А. Хльовна, А. В. Мильник. - Москва: Видавництво Юрайт, 2019. - 303 с. - (Бакалавр. Прикладний курс). - ISBN 978-5-9916-3468-7. - Текст: електронний // Освітня платформа Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/426184> (дата звернення: 07.10.2021).